دورنما

مخالفان سودانی نخست‌وزیر پیشنهادی معرفی کردند

مخالفان سودانی در پی شکست مذاکرات با شورای نظامی این کشور، «عبدالله حمدوک» را به عنوان نخست‌وزیر پیشنهادی خود معرفی کردند.

با آغاز نافرمانی مدنی در سودان و عدم تحویل قدرت به غیرنظامیان از سوی شورای نظامی، مخالفان دست به کار شدند و برای خود نخست‌وزیر انتخاب کردند. یکی از رهبران احزاب مخالف سودان روز سه‌شنبه گفت که در کنفرانس خبری «عبدالله حمدوک» به عنوان نخست‌وزیر پیشنهادی معرفی خواهد شد. وی که با خبرگزاری رویترز مصاحبه می‌کرد گفت که مخالفان سودانی هشت عضو مجلس انتقالی را معرفی می‌کنند که سه نفر از آنها زن خواهند بود. این در حالی است که نیروهای امنیتی سودان روز دوشنبه سه تن از رهبران گروه «الحرکه الشعبیه لتحریر السودان» به نام‌های «یاسر عرمان»، «مبارک اردول» و «خمیس جلاب» را به سودان جنوبی تبعید کردند. از سوی دیگر «نافرمانی فراگیر مدنی» در سودان از روز یک‌شنبه در خارطوم پایتخت سودان و شماری از دیگر شهرها آغاز شده است. این نافرمانی مدنی در واکنش به کشتار هفته گذشته است که نیروهای وابسته به شورای انتقالی نظامی به میدان تحصن معترضان در خارطوم حمله کردند و طی آن بیش از ۱۰۰ نفر جان باختند و بیش از ۵۰۰ نفر مجروح شدند. شورای نظامی سودان مورد حمایت عربستان سعودی، امارات و مصر قرار دارد. معترضان خواستار آن هستند که این شورای نظامی قدرت را به دولتی مدنی تحویل دهد، به همین دلیل به تحصن خود در مقابل مقر فرماندهی ارتش در خارطوم ادامه دادند تا آنکه نیروهای شورای انتقالی آنان را به گلوله بستند. روزنامه العربی‌الجدید دیروز در گزارشی نوشته است که «دستور کشتار معترضان سودانی، از سوی محمد بن‌سلمان، ولیعهد سعودی صادر شده است». بر اساس گزارش رسانه‌های محلی، شورای نظامی سودان از تانک‌ها و پهپادهای متعلق به عربستان و امارات برای سرکوب و کشتار مردم استفاده می‌کند. عربستان سعودی و امارات سعی دارند با مداخله در کشورهایی مثل سودان و لیبی و روی کار آوردن نظامیان و ایجاد مدل حکومتی مثل مصر، نفوذ خود را در شمال آفریقا افزایش داده و بخشی از شکست‌های منطقه‌ای خود در یمن و سوریه را جبران کنند. این در حالی است که مهم‌ترین عامل شروع تظاهرات سودانی علیه عمرالبشیر، وابستگی بیش از حد به عربستان سعودی و حضور در ائتلاف سعودی در یمن بود.

■ ادامه نافرمانی مدنی

با افزایش خشونت شورای نظامی سودان علیه معترضان، مخالفان این کشور به تظاهرات علیه شورای نظامی ادامه می‌دهند. به گزارش المیادین، مجمع اتحادیه‌های صنفی سودان ادامه نافرمانی مدنی و اعتصاب سیاسی را تا سرنگونی شورای نظامی و تحویل حکومت به دولتی غیرنظامی خواستار شد. این مجمع با انتشار بیانیه‌ای، شورای نظامی را به ایجاد هرج و مرج ساختگی و کشتن و زخمی کردن شماری از سودانی‌ها در پی حمله شبه‌نظامیان جنجوید به بازاری در دارفور متهم کرد. اتحادیه شغلی سودان هم تأکید کرد که «شورای نظامی این کشور علیه غیرنظامیان دست به جنایت می‌زند». در بیانیه اتحادیه شغلی سودان تأکید شده است: «جنایات شورای نظامی سودان از طریق شبه‌نظامیان وابسته به آن بدون در نظر گرفتن اصول انسانی و اخلاقی و دینی همچنان ادامه دارد». در بیانیه مخالفان سودانی آمده است: «شورای نظامی به صورت ناکام تلاش می‌کند در کشور آشوب ایجاد کند. ما به شدت اقدامات شبه‌نظامیان وابسته به این شورا را محکوم می‌کنیم». قرار بود شورای نظامی ظرف مدت یک ماه پس از برکناری عمرالبشیر قدرت را به غیرنظامیان واگذار کند اما با گذشت زمان، شورای نظامی نه تنها قدرت را تحویل نداد بلکه با گماردن فرماندهان نظامی در رأس پست‌های سیاسی، به دنبال تثبیت قدرت خود در سودان برآمد. از طرفی، در پی تشدید بحران در سودان، وزارت خارجه امریکا از برنامه سفر تیبور ناگی، معاون این وزارتخانه در امور آفریقا به خارطوم خبر داد. به گزارش بی‌بی‌سی، وزارت خارجه امریکا ضمن اعلام سفر ناگی به سودان گفت: «وی خواستار توقف حملات به غیرنظامیان خواهد شد و طرفین را به همکاری برای ایجاد یک جو مناسب برای از سرگیری مذاکرات ترغیب خواهد کرد.»

واکنش

ترامپ: من نیکسون نیستم که استعفا کنم

چند ماه قبل بود که جان وینر با انتشار یادداشتی در لس آنجلس تایمز ادعا کرد ترامپ در سال ۲۰۱۹ با مشکلات متعددی روبه‌رو خواهد شد و نهایتاً استعفا خواهد کرد. مدتی بعد، «جان دین» از مشاوران کاخ سفید در دوره ریاست جمهوری ریچارد نیکسون نیز گفت که اتهامات علیه دونالد ترامپ که در دادگاه‌ها مطرح شده است برای کنگره گزینه‌ای غیر از شروع روند استیضاح باقی نگذاشته است. ترامپ که این روزها با گزینه استیضاح روبه‌رو است گفته که اگر دموکرات‌ها برای استیضاح او اقدام کنند، مانند ریچارد نیکسون از این چالش فرار نخواهد کرد.

دونالد ترامپ دوشنبه شب پس از تأکید بر اینکه هیچ کار اشتباهی انجام نداده، اظهار کرد: «تفاوت بزرگ» میان او و ریچارد نیکسون، رئیس‌جمهور سابق امریکا این است که او در جایگاه ریاست جمهور باقی خواهد ماند. ترامپ در حیاط کاخ سفید اظهار کرد: من کناره‌گیری نمی‌کنم. تفاوت بزرگی وجود دارد. من کناره‌گیری نمی‌کنم. ترامپ در این باره به خبرنگاران گفت: من هم این حرف‌ها را شنیده‌ام اما نمی‌توانید وقتی هیچ کار اشتباهی انجام نشده، کسی را استیضاح کنید. نه تبانی بوده و نه هیچ چیز دیگری. او با اشاره به ریچارد نیکسون گفت: وقتی به طرح استیضاح‌های گذشته نگاه می‌کنید، فارغ از اینکه درباره کلینتون بوده یا نیکسون، هیچ رئیس‌جمهوری به مرحله استیضاح نرسیده و در نهایت ریاست‌جمهوری به پایان رسیده است. ترامپ تأکید کرد: ما هیچ کار اشتباهی نکردیم به جز اینکه بزرگ‌ترین اقتصاد تاریخ امریکا را ساختیم. ما هیچ کار اشتباهی نکردیم به جز اینکه ارتش‌مان را طوری بازسازی کردیم که هیچ‌کس پیش از این ندیده است. ما خوب پیش رفته‌ایم و کشور ما هرگز از این قدرتمندتر نبوده است. به گزارش روزنامه دیلی‌میل، ترامپ همچنین با اشاره به اظهارات جان دین در شبکه سی‌ان‌ان گفت: جان دین سال‌ها یک بازنده بوده است. من صحبت‌های او را در یکی از شبکه‌هایی که با من همسو نیست، شنیدم و فکر می‌کنم آنها طی این سال‌ها پول زیادی به او داده‌اند. وی افزود: ما می‌دانیم که جان سال‌ها یک بازنده بوده است. او از ادامه فعالیت در حرفه خود محروم شده و به زندان رفته است. دین در صحبت‌هایش در مقابل قانونگذاران کنگره اظهار کرد که «شباهت‌های قابل توجهی» میان اقدامات ترامپ و نیکسون وجود دارد. اظهارات او به انگیزه دموکرات‌هایی که تمایل زیادی برای استیضاح ترامپ دارند، دامن زد. برخی از متحدان ترامپ دموکرات‌ها را به اقدام برای استیضاح او تشویق می‌کنند زیرا معتقدند که اقدامی جنجالی علیه او می‌تواند به پیروزی مجددش در انتخابات ریاست جمهوری کمک کند. رئیس‌جمهور امریکا اخیراً نیز در پیامی توئیتری جان دین را یک «وکیل بی‌اعتبار و رقت‌انگیز» توصیف کرد و تلاش دموکرات‌ها علیه خود را اقدامی ناامیدکننده برای تکرار تحقیقات رابرت مولر، بازرس ویژه رسیدگی به پرونده مداخله روسیه در انتخابات ریاست جمهوری امریکا دانست.

■ ۵۰ درصد به ترامپ رأی نخواهند داد

در یک نظرسنجی مشخص شد که بیش از ۵۰ درصد از مردم امریکا قصد ندارند در انتخابات ۲۰۲۰ به ترامپ رأی دهند. کنگره امریکا در پایگاه اینترنتی خودنوشت: لی میرینگوف، مدیر مؤسسه نظرسنجی افکار عمومی ماریست در مصاحبه‌ای که روز دوشنبه از شبکه تلویزیونی هیل پخش شد، گفت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا، برای کارزار انتخاباتی ۲۰۲۰ خود کار زیادی برای انجام دادن دارد. وی با اشاره به نظرسنجی مشترک ان پی آر/ساعت خبری پی بی اس/ماریست که هفته گذشته منتشر شد، گفت: «وی برای انتخاب مجددش راه دشوار و کارهای زیادی پیش رو دارد.» بر اساس این نظرسنجی مشترک تعداد کمی از امریکایی‌ها از انتخاب مجدد ترامپ حمایت می‌کنند. بیش از ۵۰ درصد از رأی دهندگان در سراسر امریکا می‌گویند در نظر ندارند در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ کشورشان به ترامپ رأی دهند، در حالی که ۳۶ درصد از رأی دهندگان می‌گویند از ترامپ حمایت خواهند کرد.

خیز امریکا برای نابودی اینستکس

گزارش یک

امریکا در حال بررسی تحریم «سازوکار ویژه تجارت و تأمین مالی ایران و اروپا» (STFI) نهاد متناظر با اینستکس در ایران است. سفیر ایران در لندن با اشاره به تلاش امریکا برای تحریم اینستکس، عنوان کرد: با این تحریم، اینستکس عملاً نابود شده و دیپلماسی اروپا به شکست کامل می‌رسد. نخست‌وزیر ژاپن در آستانه سفر خود به ایران با رئیس‌جمهور امریکا در خصوص مسائل منطقه از جمله ایران گفت‌وگوی تلفنی برقرار کرد.

به گزارش بلومبرگ به نقل از منابع ارشد امریکایی دولت ترامپ در حال بررسی تحریم بخش مالی ایرانی رابط مبادلات بشردوستانه ایران با اروپاست؛ اقدامی که احتمالاً باعث پایان یافتن حیات اقتصادی و بشردوستانه‌ای خواهد شد که فرانسه، آلمان و انگلیس به دنبال ایجاد آن برای ایران هستند. به گزارش فارس، به گفته یک منبع آگاه که نخواست نامش فاش شود، اقدامات امریکا سازوکار ویژه تجارت و تأمین مالی (STFI) را که ایران به عنوان نهاد متناظر اینستکس ایجاد کرده است، هدف خواهد گرفت. این مقام آگاه توضیح داد سازوکار ویژه تجارت و تأمین مالی (STFI) در اصل امتداد بانک مرکزی ایران است که قبلاً تحت تحریم‌های امریکا قرار گرفته و حداقل تضمین‌های جهانی در برابر پولشویی و تأمین مالی تروریسم را اجرا نکرده است. کشورهای اروپایی در ماه ژانویه اینستکس را برای کمک به حفاظت از مبادلات تجاری محدود با ایران از تحریم‌های امریکا ایجاد کردند. این تحریم جدید اگر اجرا شود، احتمالاً تلاش‌های با تردید اروپا برای حفظ برخی مبادلات تجاری با ایران از طریق عدم استفاده از دلار امریکا یا سیستم مالی امریکا را از بین خواهد برد. الی گرانمایه، یکی از کارشناسان ارشد شورای روابط خارجی اروپا با اشاره به این بخش ایرانی گفت: «اگر آنها به دنبال تحریم STFI هستند، در اصل تلاش می‌کنند اینستکس را از در پشتی از بین ببرند. اگر امریکا این اقدام را انجام دهد که اینستکس را در بدو ورود بکشد، احساس من این است که حمایت سیاسی در اروپا در مخالفت با امریکا وجود داشته باشد.» از این تحریم در حالی صحبت شده است که هایکو ماس، وزیر خارجه آلمان به تهران آمد و با بیان اینکه منافع اقتصادی ایران در برجام محقق نشد، وعده داد: ما و دیگر کشورهای اروپایی تلاش می‌کنیم امکان تجارت با ایران را فراهم کنیم. در سفر روز گذشته هایکو ماس «پر فیشر» رئیس اینستکس هم به تهران آمده بود تا با همتایان خود در سازوکار ویژه تجارت و تأمین مالی ایران و اروپا (STFI) نهاد متناظر ایرانی آخرین تحولات در این خصوص را مورد بحث و گفت‌وگو قرار دهد. حمید بعیدی‌نژاد، سفیر جمهوری اسلامی ایران در لندن در صفحه توئیترش با اشاره به گزارش بلومبرگ درباره تلاش امریکا برای تحریم اینستکس نوشت: «بنا به گزارش خبرنگار بلومبرگ، امریکا در حال بررسی تحریم نهاد مالی متناظر ایرانی اینستکس است. با این تحریم، اینستکس عملاً نابود شده و دیپلماسی اروپا به شکست کامل می‌رسد. امید که حالا همه متوجه شوند که بزرگ‌ترین تهدید علیه برجام و امنیت منطقه سیاست تروریسم اقتصادی امریکا علیه ایران است.» سه کشور فرانسه، آلمان و انگلیس ۱۱ بهمن‌ماه ۱۳۹۷ سازوکار مالی ویژه اروپا (اینستکس) را برای بهره‌مندی ایران از مزایای اقتصادی برجام رسماً ثبت کردند. در بیانیه مشترک سه وزیر خارجه اروپایی در زمان ثبت این نهاد، اعلام شد که این «ابزار پشتیبان مبادلات تجاری» با تمرکز روی ضروری‌ترین بخش‌ها برای مردم ایران - از قبیل اقلام دارویی، کالاهای پزشکی و کالاهای کشاورزی و غذایی - از تجارت مشروع با ایران حمایت خواهد کرد. این سازوکار در درازمدت قصد دارد به روی فعالان اقتصادی از کشورهای ثالث که مایل به تجارت با ایران هستند گشوده شود و سه کشور اروپایی کماکان نحوه دستیابی به این هدف را بررسی می‌کنند.

■ گفت‌وگوی تلفنی آبه با ترامپ

«یوشیهیده سوگا» دبیر کل کابینه ژاپن و سخنگوی دولت این کشور روز سه‌شنبه در جمع خبرنگاران درباره سفر آتی «شینزو آبه» نخست‌وزیر ژاپن به تهران گفت که آبه سفر سه روزه خود را روز ۱۲ ژوئن (۲۲ خردادماه) به امید کاهش تنش‌ها میان واشنگتن و تهران آغاز می‌کند. بنا به گزارش خبرگزاری فرانسه، سوگا در ادامه تصریح کرد که آبه و دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا روز سه شنبه در خصوص سفر نخست‌وزیر ژاپن به ایران گفت‌وگوی تلفنی داشتند. بنا به گفته سخنگوی دولت ژاپن، رهبران دو کشور امریکا و ژاپن «درباره اوضاع منطقه‌ای از جمله ایران تبادل نظر کردند.» طبق این گزارش، آبه قرار است در سفر خود به ایران با حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران و آیت‌الله علی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران دیدار و گفت‌وگو کند. ترامپ ماه گذشته به ژاپن سفر کرد و با اشاره به گزارش رسانه‌ها درباره احتمال سفر نخست‌وزیر ژاپن به تهران تصریح کرد که آبه «روابط بسیار خوبی با ایران دارد.» وی اینگونه گفت: «خوب است. هیچ‌کس به ویژه من خواهان این نیست که شاهد وقوع رخدادهای وحشتناک باشد.» رئیس‌جمهور امریکا تأکید کرد: «آقای نخست‌وزیر درباره آن با من صحبت کرده و من معتقدم که ایران خواستار صحبت خواهد شد. اگر آنها بخواهند صحبت کنند، ما نیز خواستار گفت‌وگو خواهیم بود. خواهیم دید که چه می‌شود... کسی نمی‌خواهد شاهد وقوع اتفاقات بد باشد، مخصوصا من.»

آبه همچنین میزبان محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران بوده است و ظریف در حین سفر به ژاپن ابراز امیدواری کرد که توکیو و دیگر هم‌پیمانان امریکا «اقدامات عملی در جهت حفظ این توافق بین‌المللی ارزشمند (برجام)» در پیش بگیرند. پایگاه خبری «اس‌سی‌ام‌پی» نیز درباره سفر نخست‌وزیر ژاپن به تهران گزارش کرده بود که مسئله نفت، مسئله هسته‌ای، دونالد ترامپ و کره‌شمالی دستور کار سفر نخست‌وزیر ژاپن به ایران است. ژاپن از بزرگ‌ترین خریداران نفت ایران است و یکی از هشت کشوری بود که به مدت شش ماه از امریکا برای ادامه خرید نفت و میعانات گازی ایران معافیت گرفته بود. دونالد ترامپ اوایل ماه میلادی از تمدید معافیت‌ها برای واردات نفت از ایران خودداری و اعلام کرد که سیاست به صفر رساندن درآمدهای نفتی ایران را در چارچوب اعمال فشار حداکثری در پیش گرفته است.

چالش

پنتاگون آموزش خلبانان ترکیه‌ای اف۳۵ را متوقف کرد

با پایان ضرب‌الاجل واشنگتن به آنکارا برای لغو قرارداد خرید سامانه موشکی اس ۴۰۰، سخنگوی وزارت دفاع امریکا اعلام کرد آموزش خلبانان ترکیه‌ای برای پرواز با جنگنده اف۳۵ را متوقف کرده است.

به گزارش فارس، «مایک آندریوس» سخنگوی پنتاگون گفت که وزارت دفاع امریکا اطلاع داده که خلبانان ترکیه‌ای دیگر با جنگنده‌های اف۳۵ پرواز نکنند. وی که با رویترز مصاحبه می‌کرد، گفت: بدون تغییری در سیاست ترکیه، ما به کاهش مشارکت ترکیه در برنامه اف۳۵ ادامه خواهیم داد. برنامه اف۳۵ امریکا برای ترکیه شامل چهار خلبان، دو مربی و ۲۰ پرسنل تعمیر و نگهداری است که در آموزش‌های لازم را دریافت می‌کنند. هفته پیش نیز اسپوتنیک گزارش داده بود که امریکا از پذیرش خلبانان جدید بر اساس این برنامه خودداری کرده است. برنامه خارج کردن ترکیه از پروژه اف۳۵ در حالی صورت می‌گیرد که شرکت دفاعی «روس‌تک» روسیه روز جمعه اعلام کرد که اولین سکوی پرتاب سامانه موشک ضدهوایی اس ۴۰۰ ظرف دو ماه و زودتر از برنامه‌ریزی اولیه، وارد ترکیه خواهد شد. مجلس نمایندگان امریکا نیز در قطعنامه‌ای خواستار اعمال تحریم‌هایی علیه ترکیه در صورت ادامه روند خرید سیستم سامانه دفاعی اس ۴۰۰ روسیه شد. در این قطعنامه از ترکیه خواسته شده است که روند خرید اس ۴۰۰ را متوقف کند و اگر انتقال این سامانه به ترکیه انجام شود تحقیقاتی علیه این کشور اعمال می‌شود. این قطعنامه تأکید کرده که سامانه دفاعی اس ۴۰۰ روسیه باعث زیر سؤال رفتن اتحاد دفاعی ترنس‌آتلانتیک به رهبری امریکا می‌شود. ترکیه گفته که قطعنامه نمایندگان مجلس امریکا در محکومیت خرید سامانه دفاعی اس ۴۰۰ روسیه توسط ترکیه و درخواست برای اعمال تحریم‌های احتمالی یک تهدید غیرقابل قبول است. وزارت خارجه ترکیه گفته که سیاست خارجی و نظام قضایی ترکیه به اتهامات «غیرمنصفانه» و «بی‌اساسی» که در این قطعنامه مطرح شده است، به شدت انتقاد دارد. در بیانیه وزارت خارجه ترکیه آمده است: «تصمیم‌گیری‌هایی که در راستای افزایش اعتماد دوجانبه نیست و همچنین تداوم استفاده از زبان تهدید و تحریم در دستورکارها و تعیین ضرب‌الاجل‌های گوناگون خیالی غیرقابل قبول است.»

گزارش ۲

بزرگ‌ترین پایگاه جنوب عربستان زیر آتش پهپادهای یمن

پهپادهای ارتش و کمیته‌های مردمی یمن پس از چند دور حمله به فرودگاه نجران، دیروز در عملیاتی جدید به پایگاه هوایی ملک خالد در خمیس مشیط در عسیر حمله کردند. انصارالله یمن با هشدار به حملات بیشتر به متجاوزان، تأکید کرد که به زودی به قاعده چشم در مقابل چشم می‌رسد.

جنبش انصارالله یمن در پاسخ به جنایات ائتلاف سعودی به مردم بی‌دفاع یمن، حملات پهپادی به عمق خاک عربستان را تشدید کرده است. پس از چند دور حملات هوایی به فرودگاه نجران در جنوب عربستان، این بار یمنی‌ها یکی از پایگاه‌های مهم سعودی را مورد هدف قرار دادند. به گزارش شبکه المسیره، نیروی پهپادی ارتش و کمیته‌های مردمی یمن دیروز با چند فروند پهپاد «قاصف K2» عملیاتی تهاجمی به پایگاه هوایی ملک خالد در «خمیس مشیط» را اجرا کردند. یک منبع در ناوگان دفاع هوایی یمن روز سه‌شنبه اعلام کرد: «هواپیماهای بمب‌افکن K2 با موفقیت اهداف خود را بمباران کردند. منابع سعودی نیز به موفقیت‌آمیز بودن عملیات پهپادهای یمنی اعتراف کردند». شهر خمیس مشیط در منطقه عسیر در جنوب غرب عربستان قرار دارد. این شهر از لحاظ تعداد ساکنین پنجمین شهر بزرگ عربستان به شمار می‌آید و از اهمیت تجاری زیادی برای این کشور برخوردار است. یحیی سریع، سخنگوی نیروهای مسلح یمن هم دیروز درباره حملات به پایگاه سعودی اعلام کرد: «در این عملیات، انبارهای سلاح، رادارهای پیشرفته و اتاق‌های کنترل پایگاه هوایی ملک خالد عربستان با پهپاد مورد هدف قرار گرفت». وی گفت: «پایگاه هوایی ملک خالد از جمله بزرگ‌ترین پایگاه‌های نظامی متجاوزان است و نقطه آغاز اجرای اهداف متجاوزانه به سمت اراضی یمن به شمار می‌رود.» یحیی سریع در سخنانی گفت: «نظام عربستان و امارات را به توقف تجاوزگری علیه ملت یمن توصیه می‌کنیم، چرا که ما غافلگیرکننده‌هایی در اختیار داریم و از غیرنظامیان می‌خواهیم که از اهداف نظامی و حیاتی در عربستان و امارات دور شوند، چرا که این اهداف برای ما مشروع هستند». وی افزود: «نیروهای مسلح می‌توانند چندین عملیات را در آن واحد و بر اساس گزینه‌های موجود انجام دهند. بانک اهداف ما روز به روز گسترده‌تر می‌شود و این اهداف با صوت و تصویر مستند شده‌اند». یحیی سریع در ادامه خاطرنشان کرد: «به لطف خدا به زودی به قاعده فرودگاه در مقابل فرودگاه، دندان در مقابل دندان و چشم در مقابل چشم می‌رسیم و دوره پس از عملیات نهم رمضان دیگر مانند دوره پیش از آن نیست و متجاوزان باید حساب این کار را بکنند.»

■ حمله به فرودگاه‌های متجاوزان

به‌رغم حملات گسترده ائتلاف سعودی برای از بین بردن زیرساخت‌های نظامی یمن، نیروهای انصارالله متجاوزان را به حملات بیشتر تهدید کردند. سلطان السامعی، عضو شورای عالی سیاسی یمن روز سه‌شنبه گفت: «طی روزهای آینده فرودگاه‌های کشورهای عضو ائتلاف سعودی را هدف قرار می‌دهیم». سلطان السامعی در گفت‌وگو با شبکه المیادین تأکید کرد: «معادله فرودگاه‌ها باعث خواهد شد کشورهای عضو ائتلاف ضد یمن در محاسبات خود بازنگری کنند». وی افزود: «ارتش و کمیته‌های مردمی یمن می‌توانند فرودگاه‌ها و تأسیسات حساس کشورهای عضو ائتلاف ضد یمن را هدف قرار دهد». این عضو انصارالله با بیان اینکه ملت یمن قوی‌تر از چهار سال پیش است، هشدار داد: «ما می‌توانیم فرودگاه‌ها و تمامی تأسیسات آنها را هدف قرار دهیم. ما بانکی از اهداف داریم که نام بیش از ۳۰۰ هدف در آن قرار دارد». روز دوشنبه هم محمد عبدالسلام، سخنگوی انصارالله با انتقاد از تداوم محاصره فرودگاه صنعا گفت که متجاوزان باید بدانند که فرودگاه‌های آنها در تیررس نیروهای یمنی هستند. وی تهدید کرده بود: «باید به کشورهای متجاوز فهماند که فرودگاه‌های آنها در تیررس آتش یمن قرار دارد و بستن آنها یا ایجاد اختلال کامل در کار آنها نزدیک‌ترین راه برای شکست محاصره فرودگاه صنعا است.»

پهپادهای ارتش و کمیته‌های مردمی یمن پیش‌تر نیز در واکنش به حملات مستمر ائتلاف متجاوز سعودی به مناطق مسکونی و زیرساخت‌های یمن، دو ایستگاه پمپاژ نفت در استان‌های «الدوادمی» و «عفیفه» در غرب عربستان را هدف قرار دادند. یمنی‌ها در ماه‌های اخیر به قابلیت‌های زیادی در عرصه موشکی و پهپادی دست پیدا کرده‌اند و حملاتی را به عمق خاک عربستان و امارات انجام داده‌اند. توانایی‌های موشکی انصارالله، موجی از نگرانی را در بین مقامات سعودی برانگیخته است و اخیراً مجتهد، افشاگر سیاست‌های پشت پرده خاندان سعودی در صفحه توئیتر خود نوشته بود که «مقامات ریاض در مقابله با حملات پهپادهای یمنی‌ها درمانده شده‌اند و استراتژی خاصی در این زمینه ندارند». این در حالی است که حتی سیستم‌های پیشرفته پاتریوت ضد موشکی عربستان تاکنون در برابر حملات موشکی یمنی‌ها ناکام بوده‌اند.

■ ناکامی مزدوران سعودی

پس از ناکامی بزرگ‌ترین عملیات مزدوران سعودی در شمال غرب یمن، یمنی‌ها این بار عملیات متجاوزان در عسیر را ناکام گذاشتند. به گزارش خبرگزاری سبأ، تلاش مزدوران سعودی برای نفوذ در شهر عسیر در جنوب عربستان، با دخالت به‌موقع ارتش و کمیته‌های مردمی یمن ناکام ماند. به‌دنبال این حادثه، درگیری شدیدی میان نیروهای یمنی و عناصر مزدور سعودی در گرفت. در حالی که عربستان و متحدانش پیشرفته‌ترین سلاح‌ها و تجهیزات نظامی را در اختیار دارند، در پنج سال گذشته نه تنها نتوانسته‌اند هیچ منطقه‌ای از یمن را اشغال کنند، بلکه نیروهای انصارالله با پیشروی در جنوب عربستان، دهها کیلومتر از خاک این کشور را به کنترل خود درآورده‌اند.

نگاه

علی قنادی

چرا ژاپن، چرا اروپا و دیگران نه؟

امروز شینزو آبه، نخست‌وزیر ژاپن به تهران می‌آید، سفری بعد از ۴۰ سال که پس از ملاقات چند هفته قبل دونالد ترامپ رئیس‌جمهور امریکا با او در توکیو برنامه‌ریزی شده و گفته می‌شود بخشی از سیاست گسترده‌تر تهدید- ترغیب کاخ سفید برای وارد کردن تهران به پای میز مذاکره است. صرف‌نظر از اینکه آیا نخست‌وزیر ژاپن برای میانجیگری به ایران سفر می‌کند یا این پرسش که جواب تهران به او چه خواهد بود، درک زمینه سفر آبه به ایران، حائز اهمیت زیادی است. همانطور که خیلی‌های دیگر هم گفته‌اند، سفر نخست‌وزیر ژاپن بعد از دو تلاش نافرجام سیاست خارجی امریکا در ونزوئلا و کره‌شمالی انجام می‌شود. ژاپنی‌ها تأکید کرده‌اند که سفر آبه برای روابط دوجانبه است و تهران نیز بر همین موضوع تأکید دارد ولی این منتفی کننده این نکته نیست که امریکا نیز بخواهد از این سفر برای خود نمدی بدوزد. در واقع دونالد ترامپ با خط کردن ژاپنی‌ها در مسیر تهران، قصد دارد سیاست خارجی با ایران را به برگ برنده‌ای برای انتخابات نوامبر آینده (۲۰۲۰) تبدیل کند همین جا تأکید می‌شود، اینکه ترامپ قصد کرده ژاپن را میانجی مناسبات با تهران قرار دهد، به معنی موفقیت آن یا حتی ورود تهران به این روند نیست. جدای از اینها، انتخاب ژاپن به عنوان نقطه اتکای دیپلماسی ترامپ، زمینه‌های دیگری هم دارد که برای شناخت اهداف سیاست خارجی امریکا حائز اهمیت اساسی است:

۱- انتخاب ژاپن برآیند تمایلات سه نیرو و مؤلفه اثرگذار در سیاست خارجی امریکا، یعنی شخص ترامپ، حلقه سیاست خارجی او و از همه مهم‌تر، سمت و سوی کلان سیاست خارجی امریکا است که صرف‌نظر از ترامپ و تیم همراهانش، طی پنج، شش سال اخیر در حال شکل‌گیری است:

الف: شخص ترامپ: ترامپ در مقام رئیس‌جمهور، عامدانه در تمایز و گاه تعارض با رئیس‌جمهور قبلی امریکا عمل می‌کند و به زبان ساده‌تر، همین که اوباما، عمان را به عنوان کانال تماس با ایران در نظر گرفت، می‌شد پیش‌بینی کرد که ترامپ برای برجسته‌سازی تمایزش با دولت قبلی امریکا، کانال عمان را کنار خواهد زد. به علاوه، سطح قابل توجه تنش ایران با متحدین عرب امریکا در منطقه، باعث شده که آنها نیز از گردونه انتخاب ترامپ خارج شوند، ضمن اینکه دولت امریکا و تیم ترامپ درباره دولت‌های نزدیک به ایران (از جمله عراق، ترکیه و قطر) نیز تردیدهای جدی دارند. تمایل شخص ترامپ به پیش‌بینی‌ناپذیر بودن نیز نقشی جدی در انتخابات ژاپن داشته است.

ب: تیم اطرافیان: اطرافیان ترامپ، نقشی مهم در انتخاب شدن یا انتخاب نشدن گزینه‌هایی غیر از ژاپن داشته‌اند. می‌تواند فرض کرد که جان بولتون یا مایک پمپئو تمایل بیشتری به مسیر کشورهای عربی متحد امریکا دارند ولی همانگونه که بیان شد، سطح تنش ایران با این کشورها، چنین مسیری را دشوار کرده است.

ج: سمت و سوی استراتژیک سیاست خارجی امریکا: این واقعیت که نقطه ثقل سیاست خارجی امریکا از سال ۲۰۱۲ به بعد در حال انتقال به شرق آسیاست، نه ترامپ می‌شناسد و نه تیم ترامپ. استراتژی سیاست خارجی ۲۰۱۷ امریکا، اولویت سیاست خارجی را رقابت با قدرت‌های بزرگ (Great Powers Competition) قرار داده و صرف‌نظر از اینکه ترامپ رئیس‌جمهور باشد یا شخص دیگر، در همین مسیر حرکت می‌کند. به جرئت می‌توان گفت که برای سیاست خارجی ترامپ، هیچ چیز مهم‌تر از برنده شدن در بازی تجاری بزرگ با چین نیست. در چنین فضایی، نقش‌دهی به چالش‌کنندگان منطقه‌ای مانند ژاپن، کره‌جنوبی و در سطحی بزرگ‌تر هند، برای امریکای ترامپ حائز اهمیت کلیدی است. در شرایطی که کمرنگ شدن نقش توکیو در دیپلماسی دولت ترامپ در قبال کره‌شمالی، چشم بادامی‌های ژاپنی را نگران و ناخرسند کرده بود، ترامپ با وارد کردن ژاپنی‌ها در مسیر دیپلماسی با ایران، قصد دارد نادیده گرفتن ژاپن در دیپلماسی کره‌ای خود را جبران کند و از طرف دیگر، از ظرفیت همراهی ژاپن مقابل چین بهره برداری نماید.

۲- انتخاب ترامپ، نمی‌توانست اروپا باشد، هم از این جهت که اروپا امتحانش را در برجام پس داده و تجربه‌ای سوخته است و هم از این جهت که اروپا، دیگر در مرکز ثقل سیاست خارجی امریکا نیست. فراتر از این، امریکای ترامپ دنبال تحقیر اروپاست؛ موضوعی که سبب شده اتحادیه اروپا در یکی از ضعیف‌ترین دوره‌های تاریخی دهه‌های اخیر خود قرار بگیرد. بی‌جهت نیست که وزیر خارجه آلمان یک سال بعد از خروج امریکا از برجام و دو روز مانده به سفر آبه به تهران می‌آید تا به گفته خودش «به ایرانی‌ها درباره پایبندی کشورش و اروپا به توافق هسته‌ای» اطمینان دهد. به دلایلی که گفته شد، کشورهای منطقه هم نمی‌توانند انتخاب ترامپ باشند ولی برای امریکای ترامپ، ژاپن از خیلی جهات، کارت سوخته نشده و سفید است.

۳- با همه اینها، اینکه آیا ژاپن به عنوان میانجی به تهران می‌آید یا نه، پرسشی جدا است. همین‌طور، اینکه پاسخ ایران به طرف ژاپنی چه خواهد بود و چه بایستی باشد نیز موضوعی متفاوت است. خود ژاپنی‌ها می‌گویند که «نخست‌وزیرشان به عنوان یک واسطه بین ایران و امریکا با مقامات ایرانی دیدار نمی‌کند و حامل هیچ پیامی نیست و همچنین هیچ راهکار فوری برای پایان دادن به تنش هسته‌ای (بین تهران و واشنگتن) ندارد» موضوعی که در روزهای اخیر در تهران هم بر آن تأکید شده است. یک نکته مهم برای سیاست خارجی ایران این است که انتخاب مسیر ژاپن، ممکن است برای ایران آغاز تغییری پارادایمی تلقی شود که نه فقط بر شرکای کلیدی ایران مانند چین اثرگذار خواهد بود، بلکه ممکن است سیاست خارجی جمهوری اسلامی را به دوره‌ای از سرگردانی استراتژیک میان نگاه شرقی و تمایل غربی وارد کند. تهران، تجربه تاریخی و فی‌البداهه ناخوشایندی از برخورد ژاپن با خود ندارد، ولی به فرض سفر میانجیگرانه نخست‌وزیر ژاپن به تهران، ورود تهران در مسیری که فرش قرمز آن از توکیو برایش پهن شده، از نگران کردن شرکای شرقی شروع شده و تا ورود به بازی‌های انتخاباتی امریکا پیش خواهد رفت.

اخبار کوتاه

■ کره‌شمالی: امریکا به سیاست متکبرانه پایان دهد

در آستانه اولین سالگرد نشست سران امریکا و کره‌شمالی در سنگاپور، رسانه دولتی پیونگ‌یانگ به‌شدت به مواضع واشنگتن تاخته و پایان یافتن سیاست خصمانه و متکبرانه امریکا در قبال کره‌شمالی را خواستار شده است. طبق گزارش «رویترز»، خبرگزاری رسمی کره‌شمالی که بازگوکننده مواضع رسمی دولت این کشور درباره مسائل داخلی و خارجی است، روز سه‌شنبه هشدار داده در صورتی که امریکا به سیاست خصمانه خود در قبال کره‌شمالی پایان ندهد، توافق برآمده از نشست سنگاپور بین سران کره‌شمالی و امریکا به یک «سند کاغذی توخالی» تبدیل خواهد شد. بیست و دوم خرداد ۱۳۹۷ اولین دیدار «کیم جونگ‌اون» رهبر کره‌شمالی و «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور امریکا برگزار شد و آنها بعد از این دیدار یک